

ANUL SACERDOTAL
IUNIE 2009 - IUNIE 2010

BUNĂ VESTIRE

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XVII Nr. 3 (195) martie 2010

Apostolat prin Internet

Suntem în timpul sfânt, binecuvântat și plin de har al Postului Mare, Post care nu este altceva decât drumul spre Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului. Toți creștinii suntem invitați să parcurgem acest drum, dar multe din mijloacele prin care trăim Postul sunt diferite, atât în familie, cât și în parohie.

În centrul trăirii acestui timp este rugăciunea, cu deosebire „Calea Crucii”.

De asemenea este abținerea de la alimente, dar de atâtea ori înțelegeșă greșit. Postul alimentar dacă un este însoțit de rugăciune, de dorința și efortul înaintării spirituale, este zadarnic. Purificarea corpului trebuie însoțită de purificarea sufletului.

În Biserica noastră Catolică se practică „*Exercițiile spirituale*” întemeiate de Sf. Ignațiu de Loyola. Ele sunt rezultatul experienței proprii a Sf. Ignațiu cu Dumnezeu, care i-a condus viața. „*Sunt lucrul cel mai bun pe care l-am putut eu gândi, simți și înțelege, atât pentru progresul individual al persoanei în ceea ce o privește pe ea însăși, cât și pentru rodul, ajutorul și progresul care se pot obține în avantajul multor altora*”, ne mărturisește Sf. Ignațiu. Exercițiile spirituale sunt zilele de reculegere, cu predici și meditații, cu tăcere și rugăciune, cu lecturi creștine, căci așa cum avem nevoie de pâine ca să trăim, avem nevoie și de cuvântul divin.

De obicei reculegerile au loc în locuri mai retrase, mai aproape de natură, de liniște. Dar, desigur, și în marile orașe, cu atât mai mult azi, când orașul concentrează numărul mare al populației. Călugării dominicani din Lille (Franța), din 2003 au dat ființă unei noi modalități de a trăi reculegerea, e vorba de „*Reculegerea în oraș*”. În perioada Postului Mare au organizat „*Postul pe Internet*”. Acest drum spiritual permite „o haltă” spirituală în goana unei zile. Succesul a fost desăvârșit. Cei care apelează la această modalitate primesc cu regularitate, prin e-mail, meditația zilei. În anul acesta tema este: „*Adevărul vă va face liberi*”. Nu este o temă legată de suferință, dar cere ca fiecare să reflecteze asupra adevărului din viața sa, să se elibereze pas cu pas de greșeală și păcat. În toate problemele se poate apela, în cel mai strict anonim, la preotul comunității dominicane. În felul acesta omul nu parcurge drumul perfecțiunii singur, ci împreună cu comunitatea. De altfel, atenția pentru comunitate este deosebită, în ea se regăsesc bărbați, femei (călugărițele se ocupă de ele în mod special), terțiarii dominicani, întreaga familie dominicană. Predicile sunt ținute de preoți de diferite vârste și cu diferite temperamente, în stiluri diferite, dar care se finalizează prin meditație. Tot prin Internet se primesc intențiile de rugăciune (500 în fiecare zi!!!). Prin utilizarea „*Internetului*” ca mijloc de apostolat, Biserica întărește credința din suflete și readuce în sânul ei pe cei îndepărtați.

Tehnica modernă oferă o alternativă în apostolat. Alături de Radio Maria, Internetul poate aduce în familii cuvântul de învățătură creștină. Tinerii preferă această formă de comunicare, dar, pentru toate vârstele, prin Internet se poate realiza o legătură permanentă cu Biserica pentru a-i asculta învățătura divină.

CALEA DESĂVÂRȘIRII

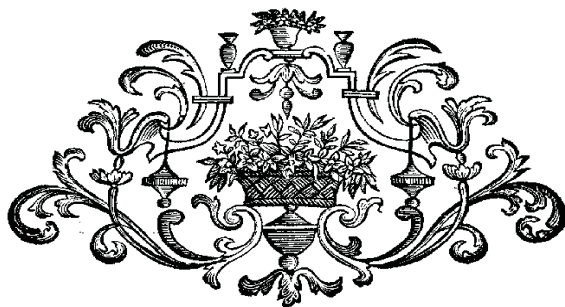
Despre mortificare

Sfântul Cassian povestește că un abate fiind pe moarte, învățăceii săi se adunară în jurul patului său ca niște copii împrejurul patului tatălui lor ce moare. Și îl rugară stăruitor să le spună ceva pentru mângâierea și înaintarea lor spirituală și să le lase ca testament sufletesc o învățătură scurtă, care să o poată folosi pentru a ajunge cu ușurință la cea mai mare desăvârșire. „N-am făcut niciodată după voia mea, le zise el, și n-am învățat nimic pe alții ce n-am urmat întâi eu însumi”.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	Pagini bilingve.....	10
Împărat și Cruce.....	4	Care mai este azi	
Anul Sacerdotal 2009-2010.....	5	actualitateavalorilorcreștine.....	12
Buna Vestire.....	7	Papa Paul al VI-lea.....	19
Calea Desăvârșirii.....	9	Descoperire arheologică.....	20

Împărat și Cruce

„Cine biruiește fără primejdii are o izbândă fără glorie” Fr.Ozanam

Te-ai gândit că cu fiecare durere poți scrie un vers din *TE DEUM LAUDAMUS*?

Am văzut Arcul de Triumf a lui Titus, dar, să spun drept, prefer să intru cu suflet creștin pe sub furcile caudine, decât prin acesta cu suflet păgân. Am văzut Arcul de Triumf al lui Constantin și am iubit crucea care-l mântuiește. Gloria și mărirea unei biruințe sunt licărirea exaltată a unei deșertăciuni, când biruința nu-i asupra răului și-asupra păcatului. Nu există decât o singură biruință asupra omului : biruința asupra răului din el,

o îngrădire a pornirilor spre păcat, o încercuire și imobilizare a energiilor care în noi sunt coloana a „cincea” a satanei.

Arcul de Triumf pe care intri în NEMURIRE și în slavă are chipul Crucii.

Cicero în „Somnium Scipionis” vorbește de cântecul imperial al aștrilor în rotație prin văzduhuri. Câtă slavă Aceluia care i-a creat. Dar mult mai vârtos cântă copleșind aștri, suferința fiecăruia dintre noi dacă o acceptăm creștinește, adică în spirit de ispășire, de purificare, ca preț de răscumpărare și înălțare prin efort și merit.

Dumnezeu a voit ca numele unui împărat, Constantin, și al unei împărătese, Elena, să fie legat de Crucea Sa, ca să știm că pârția imperială spre Viață și suflet imperial, în luptă, au prietenii Crucii.

Nu te plânge și nu ocoli povara jertfei, căci este povara regală a unei sarcini de diamant, este sămânța slavei și a nemuririi!

Ep. Ioan SUCIU

Fericitul Ieremia Valahul

29 iunie 1556 - 5 martie 1625

Motto: „Credința noastră este viața noastră”. Cardinal Iuliu Hossu

La data de 29 iunie 1556, într-un cătun din Moldova, în localitatea Sasca din județul Suceava, se naște Ioan, fiul lui Stoica Costist și al Margaretei Bărbat.

Despre cuviosul Ieremia se poate scrie întocmai ceea ce este scris despre Iov: om simplu și drept, care se temea de Dumnezeu și se ferea de păcat. Aceasta pentru că era prin excelență un om simplu, plin de frica lui Dumnezeu, fugind de orice rău, model de perfecțiune și sfințenie. Familia lui Costist și a Margaretei era de condiție socială modestă, dar cinstită. Din unirea celor doi soți s-au născut două fete și cinci băieți, dintre care primul a fost Ieremia, botezat cu numele de Ioan.

În 1575, simțind chemarea lui Dumnezeu, acesta pleacă în Italia. La Alba Iulia se întâlnește cu medicul Pietro Giacomo, chirurg de la Bari din Italia. Cu acesta pleacă spre Italia, trecând prin Ragusa. La Bari intră în slujba farmacistului Cesare del Cuore. După un an și jumătate pleacă la Napoli, la mănăstirea capucinilor. În 8 mai 1578 îmbracă haina franciscanilor capucini.

În mănăstire se remarcă în mod cu totul particular prin iubirea de săraci și prin îngrijirea timp de

40 de ani a bolnavilor din infirmeria Mănăstirii „Sf. Efrem” din Napoli.

Fiind un caracter plăcut și generos, a fost îndrăgit de toți. Înzestrat cu calități extraordinare și cu carisme speciale, el a ridicat pe mulți din mizeriile atât trupești, cât și spirituale. Avea o evlavie deosebită față de Maica Domnului, alerga cu încredere la ajutorul ei și-i îndemna pe toți să o iubească. Moare la 5 martie 1625, după ce vizitase un bolnav care se afla departe de mănăstire.

Încă din viață lumea îl considera drept sfânt. Papa Ioan Paul al II-lea (1978-2005), la data de 3 octombrie 1983 îl declară „fericit”.

Amintirea lui a rămas legată de țara de origine și numele ei a străbătut prin timp, recunoscându-l și cinstindu-l în îmbinarea de fericit

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

renume: Ieremia Valahul. N-a fost uitat nici în țară, moldovenii lui dragi, după 383 de ani, la 31 mai 2008, relicvele Fericitului Ieremia Valahul au fost aduse în țară și depuse în Catedrala din Onești.

La mormântul lui se fac nenumărate pelerinaje. Păstrându-i amintirea, în grotă în care se află rămășițele lui pământești, credincioșii din țară îi solicită ajutor prin rugăciuni, posturi și novene. De asemenea se recită cu pioșenie rugăciunea: „Atotputernice, veșnice Dumnezeule, Stăpânul întregului univers, izvorul sfințeniei și al harului, revarsă binecuvântarea Ta asupra poporului nostru și ridică în rândul sfinților pe servul tău, Fericitul Ieremia. El să ne întărească în adevărata credință, să ne umple de generozitate și să ne facă vrednici să te cunoaștem și să te iubim pe tine împreună cu Fiul Tău și cu Spiritul Sfânt în toți vecii, vecilor. Amin.

La fel, se cântă „Frați creștini din lumea mea”: „Să-L iubiți pe Dumnezeu/Împlinind cuvântul Său./ Ieremia, frate sfânt, mijlocește ajutor pentru-al tău popor./Să fiți oameni credincioși./Adevărul să-l iubiți,/Iar minciuna s-o stârpiți./Să-l iubiți pe- aproapele./Pururi să va ajutați./Și să va aveți ca frați./Respectați familia lor./Cei ce va căsătoriți în iubire să trăiți./Eu, din Ceruri, tuturor/vă voi sta în ajutor./Frați creștini din țara mea”.

Speranța

Eu sunt mănăstirea speranțelor de mâine,
Eu sunt lăcrimarea părerii de rău,
Eu sunt aurora dimineții ce vine
Din ploaia de stele peste sufletul tău.

Întinde-mi o mână s-ajung până la tine,
Să trecem alături de rău și de bine,
Nimic nu-i aproape, nimic nu-i departe,
Nimic nu e viață, nimic nu e moarte.

Să trecem dincolo de gânduri și șoapte,
Să ne-amintim de clipele plăcute, uitate.
Cheamă-mă acum lângă Tine să fiu,
Să nu știm regretul c-a fost prea târziu.

Poezie anonimă primită de la D-I
Lucian Petrescu

Să ne rugăm împreună

Amintește-ți, o preacurat logodnic al Fecioarei Maria, o iubitul meu ocrotitor, Sfinte Iosife, că nu s-a auzit vreodată ca cineva să fi cerut ocrotirea și ajutorul tău fără a fi mângâiat. Cu această încredere eu alerg la tine și ție mă recomand.

O, Sfinte Iosife, ascultă rugăciunea mea, primește-o și împlinește-o. Amin.

Buna Vestire

În fiecare an, la 25 martie, în prag de primăvară, sărbătorim Buna Vestire, festivitatea mântuirii noastre, când Dumnezeu a ales pe Maria, din sânul căreia avea să se nască Mântuitorul lumii.

La sărbătoarea Bunei Vestiri se împlinește profeția lui Isaia profetul: „Să se roueze cerurile deasupra și norii să plouă peste cel drept. Să se deschidă pământul și să odrăslească mântuirea” (Isaia, 45, 8).

Fecioara Maria, fiica lui Ioachim și Ana, doi bătrâni din Nazaretul Galileei, singuri, fără urmași, n-au încetat a se ruga lui Dumnezeu să le dăruiască un copil. La vârsta lor înaintată, Ioachim și Ana își pun ultima nădejde în Dumnezeu, pe care El o răsplătește dăruindu-le o fiică, care nu era decât cea făgăduită protopărinților noștri, Adam și Eva, în Rai (Gen. 3,15).

În această a 25-a zi a lunii martie, ziua – zilelor, zi fericită pentru Maria, pentru îngeri, pentru oameni, zi pe care Sf. Scriptură o numește plinirea vremii, pentru că aceasta sfințește secolele, eternitatea, când Sf. Treime hotărăște mântuirea lumii.

Credincioși făgăduinței făcute lui Dumnezeu, că vor închina odrasla ce a înmugurit în trupul lor uscat de ani, Ioachim și Ana, la etatea de trei ani o duc la Templul din Ierusalim. Aici petrece 15 ani în cântări și rugăciune, după care părăsește Templul. Nevrând

să se căsătorească, după ce părinții îi muriseră, ea e dată în grija unui logodnic, rudenie cu ea, de 84 de ani, cu numele Iosif.

În casa lui Iosif își petrece timpul în rugăciuni. Într-o zi, pe când se ruga, la ea a fost trimis Dumnezeu pe Arhanghelul Gavril.

Intrând la ea Arhanghelul Gavril, Fecioara e cuprinsă de frică și cutremur. Arhanghelul Gavril îi spuse: „Bucură-te, cea plină de har. Nu te teme, Marie, căci ai aflat har de la Dumnezeu și vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Isus”, o liniști Arhanghelul.

„-- Cum va fi aceasta, doar eu nu știu bărbat?”

„-- Spiritul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri și sfântul ce se va naște din tine se va chema Fiul lui Dumnezeu”.

Atunci Maria a zis: „Iată serva Domnului. Fie mie după cuvântul tău”. (Luca, 1, 26-28).

În relatarea bunei vestiri, după Sf. Luca, e ceva nou, extraordinar: Dumnezeu intră în istoria umană, se umilește, îmbracă firea omenească, acceptă condiția umană care presupune durere și contradicție, pasiuni și întunerice. Isus e eliberatorul ce conduce poporul, îl scapă de asuprire, este Dumnezeu - Emanuel, Dumnezeu cu noi.

Conciliul Vatican II arată astfel

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

valoarea Bunei Vestiri:

- La Buna Vestire se începe existența răscumpărătoare: „Iată, vin, Dumnezeuule, să fac voia Ta”;

- La Buna Vestire, când Maria rostește: „Fie mie după cuvântul tău”, acceptă să devină Mama Mântuitorului și Mama noastră.

Numele acestei Fecioare, pe care Îngerul și Isus l-au salutat, pe care întreg universul îl preamărește, este Maria.

Dragostea față de Sf. Fecioară este o ilustrare admirabilă din Cartea Profeților: „Fericit omul care mă ascultă și care zilnic priveghează la porțile și pragul casei mele. Căci cel ce mă află pe mine a aflat viața și va dobândi mântuirea de la Domnul. Iar cel ce mă jighește își rănește propriul suflet. Cei ce mă urăsc pe mine își iubesc moartea” (8, 32-36). Așa vorbește Sf. Tereza a Pruncului Isus (1873-1897): „Cât de mult o iubesc pe Fecioara Maria. Dacă aș fi preot, aș vorbi mereu despre Ea. Cât este de prețioasă! Ea e mai mult decât o mamă, decât o regină”. „Un cinstitor de al Mariei nu poate pieri” (Sf. Alfons de Liguori, 1696-1787).

Numele Mariei îl cântă îngerii în Ceruri și își pleacă capul când îl pronunță. Pământul îl binecuvântează, mamele îi învață pe copii să-l pronunțe. Tinerele îl murmură în rugăciunile lor, păcătosul îl invocă, bătrânul își găsește în el speranța. Iadul dă înapoi cu spaimă la acest nume, iar demonul este pus pe fugă.

Mgr. Dupanloup, Episcop și orator francez, într-una din lucrările sale relatează: „Am fost chemat într-o zi la o femeie de 20 de ani. Era pe moarte după ce a născut un copilăș de toată frumusețea. Conversând cu mama suferindă, am mângâiat-o și am încurajat-o”. La un moment dat, aceasta îi adresă Episcopului Întrebarea:

„- Vă gândiți, Preasfințite, că voi merge în rai?”

„- Eu am cea mai mare speranță”, îi răspuse Episcopul.

„- Și eu”, reluă bolnava,, sunt sigură de aceasta”.

„- Și cum așa?” spuse mirat Episcopul.

„- Eu zilnic recit Rozarul. E imposibil altfel, că de mulți ani îl rostesc. Maria nu poate să nu fie cu mine, să nu mă asiste în ceasul morții”.

Această femeie, nu fără lacrimi, dar cu seninătate consolă pe bătrânii ei părinți, își încurajă soțul și-l binecuvântă pe micuțul său copil, cu ochii înlăcrimați.

Sfânta Fecioară ni se va arăta și nouă, ne va asista și pe noi dacă acasă, pe drum, în momente de ispită și slăbiciune, vom rosti: „Preasfântă Marie, Mama lui Dumnezeu, pe care te-am cinstit, invocat cu Paraclise și Rozare, cu Sfinte Împărtașanii, cu novene, roagă-te pentru noi acum și în toată viața, dar mai ales în ceasul morții noastre”.

Pr. I. ERDELI

Calea desăvârșirii...

„Doamne, fă să nu fiu dușmanul nimănui, să fiu prieten cu ceea ce este veșnic!”

Aflăm în fiecare zi ceva nou despre cum ne putem parcurge viața pe calea desăvârșirii, prin harul lui Dumnezeu. Am avut de curând șansa să mă bucur pentru câteva zile alături de un grup al Terțiarilor Franciscani de la Mănăstirea „Maica Domnului” din Oradea, de meditații, exerciții spirituale, comuniune în recreere la Stâna de Vale. Ce multe lucruri minunate am aflat și cât de multe din ceea ce ne anima știa deja mi-au fost reamintite!

Pr. Mihai Vătămănelu, mentorul spiritual, a pregătit un bogat material pentru meditațiile zilnice, punctat cu „întrebări” care să ne trezească, firească, acel glas interior, conștiința, pentru răspuns. Ne punem noi zilnic întrebări, măcar la sfârșitul zilei, asupra felului în care am parcurs-o în relație cu Dumnezeu, Creatorul? Câteodată. Nu, sau nu prea! Sincer, să încercăm fiecare să răspundem la aceste întrebări:

- Cine se află pe primul loc în viața noastră?

- Sunteți gata să urmați planul Lui Dumnezeu pentru viața noastră?

- Sunteți gata să pierdeți toate pentru Cristos „pentru a câștiga toate în Cristos?”

- Doriți să slujiți și să-i iubiți pe ceilalți așa cum Isus s-a smerit și i-a iubit?

- Sunteți în stare să vă jertfiți viața în slujirea celorlalți?

- Iubiți pe vrăjmașii voștri? Puteți bea paharul lui Cristos, al suferinței, al umilinței, al slujirii?

- Cunoașteți IUBIREA care învinge orice teamă, păcat și dorință egoistă?

- Doriți cea mai mare libertate

posibilă, de a trai așa cum vrea DUMNEZEU?

- Îi mulțumiți lui Dumnezeu pentru marea Sa milă? Arătați milă semenilor?

Mai sunt multe altele, dar acum aș dori să vă reamintesc ceea ce Preacurata Fecioară Maria ne cere în unul din cele mai recente mesaje de la Medjugorje: **„Dragi copii, cu iubire maternă vă invit azi să fiți un far pentru toate sufletele care rătăcesc în întunericul necunoașterii IUBIRII de DUMNEZEU. Pentru a putea lumina cât mai puternic, nu permiteți fățarnicie (neadevărurilor ce le spuneți) să vă adoarmă conștiința. FIȚIDESĂVÂRȘIȚI! Eu vă călăuzesc cu o mână de mamă, plină de iubire.”** (2010-Mesaj către Mirjana).

Este chemarea la desăvârșire, la perfecțiune a mamei care dorește copiilor săi ce este mai bun. În aramaică, ne-a explicat Pr. Vătămănelu, „perfect” semnifică „integritate, plenitudine, a nu fi lipsit de ceea ce este esențial”.

Pentru noi, dorința de bine personal se rătăcește de multe ori în labirintul grijilor cotidiene, în atitudinea mai mult sau mai puțin binevoitoare pe care ne-o permitem față de noi înșine și ceilalți, de perspectiva din care vedem lucrurile. Ce bine ar fi să fim mai atenți la harul care ni se dăruiește, la ajutorul pe care-l primim necondiționat, la mâna plină de iubire care ne călăuzește. Să ne întrebăm, așa cum am fost noi de curând întrebați: Știm care este trăsătura caracteristică a vieții Lui Isus? El i-a tratat pe toți nu după cum merită, ci cu iubire, blândete, bunăvoință. În crucea lui Isus este calea spre iubirea perfectă. Îi suntem alături, pe cale?” (M. M. F.)

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie

Blaj

„C'est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Cluj

Nous rencontrons pour première fois Mgr. Gheorghe Guțiu, qui témoigne: „Nous avons donne notre vie au Christ, uniquement a Lui. De Lui vient notre force, notre courage et nos bonnes actions, nous avons la certitudine de Sa victoire, toute notre espérance est dans Sa grâce. Nous faisons tout ce que nous pouvons, et Lui fait tout le reste. Mes 16 années de captivité ont été le plus heureuses de ma vie, nous y avons vécu une vie spirituelle et un travail d'apostolat intenses”.

Le Pere Tertullien Langa, vicaire général, grand, sec, 71 ans et en paraissant 60, le verbe clair et parlant parfaitement le français nous dit la même chose. Il ajoute: „Et portant ma jeune femme était enceinte de trois mois lorsqu'a 26 ans je fus emmène par la Sécurité, j'ai fait 17 ans de prison et n'ai connu ma fille qu'a l'age de 16 ans!”

„Le communistes ont toujours cherche a créer des tensions entre Eglises, par exemple entre Hongrois de rite latin et nous. Ils cultivent les tensions, le rancœurs qui existent dans les populations a cause des rivalités et des exactions commises dans les siècles passes; mais il y a entre évêques gréco-catholiques et romano- catholiques une entente et une communion sans faille qu'ils essaient de diffuser dans le peuple, pas toujours avec succès. Quant aux Orthodoxes, ils disent qu'ils sont les seuls vrais Roumains, que les catholiques sont des Hongrois et que si nous étions de vrais Roumains, nous serions orthodoxes”.

Le poere Langa prend un temps d'arret et conclu: „Si j'ai une attitude aussi tranchante vis à vis de la hiérarchie orthodoxe, j'ai le plus grand respect pour la haute spiritualité orthodoxe qui fait partie des trésors de l'Eglise et qui a donne tant de Peres de l'Eglise”.

„Ouant a nous, notre survivance est un vrai miracle, qui rend notre Foi inébranlable...”. (a suivre)

Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Cluj

La Cluj l-am întâlnit pentru prima dată pe Episcopul Gheorghe Guțiu, care ne-a mărturisit: „Noi ne-am dăruit viața lui Cristos, numai Lui, de la El vine puterea noastră, curajul nostru, acțiunile noastre bune; avem certitudinea biruinței Sale, întreaga noastră speranță este în harul Său. Noi facem tot ce putem, și tot ce rămâne de făcut, El face. Cei 16 ani ai mei de închisoare au fost cei mai fericiți din viața mea, acolo noi am trăit o viață spirituală și un apostolat intens”.

Părintele Tertulian Langa, vicarul general, înspre 71 de ani, dar aparent de 60, cuvântul clar, vorbește perfect franceza, ne-a spus același lucru, adăugând: „Și totuși, tânăra mea soție, însărcinată în luna a treia, avea 26 de ani atunci când am fost dus de Securitate. Am făcut 17 ani de închisoare și nu mi-am cunoscut fiica decât la 16 ani!”

„Comuniștii caută întotdeauna să creeze tensiuni între Biserici, de exemplu între ungurii de rit latin și noi. Ei cultivă tensiunile, resentimentele care există între populații din cauza rivalităților și a abuzurilor comise în secolele trecute; dar între episcopii greco-catolici și romano-catolici este o înțelegere și o comuniune fără lacune pe care ei încearcă să o transmită în popor, nu întotdeauna cu succes. Cât privește ortodocșii, ei spun că sunt singurii adevărați români, că cei ce sunt catolici sunt unguri și că noi dacă doream să fim români adevărați, trebuia să fi fost ortodocși”.

Părintele Langa se oprește un timp și concluzionează: „Dacă am o atitudine așa de tranșantă față de ierarhia ortodoxă, am cel mai înalt respect față de înalta spiritualitate ortodoxă care face parte din tezaurul Bisericii și care a dat atâția Părinți Bisericii”.

„Cât ne privește pe noi, supraviețuirea noastră este un adevărat miracol, care ne face credința de neclintit”.

(va urma)

CARE MAI ESTE AZI ACTUALITATEA VALORILOR CREȘTINE

Răspunsul cardinalului Jean – Marie Lustiger

Întrebarea i-a fost pusă la Facultatea de Medicină a Universității Rene Descartes, Paris 5, o instituție în care funcționează din 1992 un Laborator de Etică Medicală și Medicină Legală. Monseniorul Lustiger și-a construit răspunsul din 2 martie 1998 din trei segmente:

- ambițiile rațiunii și dispariția progresivă a moralei clasice,
- rațiunea modestă și exigența etică,
- noua frontieră a rațiunii și aspirația valorilor creștine.

AMBIȚIILE RAȚIUNII ȘI DISPARIȚIA PROGRESIVĂ A MORALEI CLASICE

Secolul XVIII marchează o dezvoltare accelerată a științei, o sistematizare a cunoștințelor și larga lor difuzare prin redactarea Enciclopediei (*l'Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers*), între 1751 și 1772, de către Denis Diderot și Jean le Rond D'Alembert. Rațiunea triumfătoare pune stăpânire pe domeniul științific și își propune să acopere toate domeniile comportamentului uman. Occidentul rațional intenționează să substituie Revelația ca fundament al moralei prin rațiune. Rațiunea crede că poate defini Binele și Răul.

Conform noilor teorii binele moral privește numai intenția agentului, forma în care rezultă acțiunea sa. Legea nu impune decât raționalitatea sau universalitatea acestei acțiuni. Atunci, dacă intenția subiectului, singură, determină valoarea morală a acțiunii, pare de neconceput ca această lege să nu se impună de o manieră absolută, necondiționată, fiecărui om. În numele acestei obligații raționale a fost stabilită și promulgată „Declarația drepturilor omului și cetățeanului”.

Cam în aceeași perioadă se produce o dezvoltare explozivă a științelor și tehnicii. Raționamentul matematic devine rapid unealtă de verificare rațională, iar verificarea experimentală este tot mai prezentă în tehnică și medicină. Progresul tehnic stimulează dezvoltarea mijloacelor de observație și verificare. *Știința și tehnica devin modelul rațional dominant* subestimând celelalte tipuri de știință, așa zisele „științe umane”. Succesul științei sugerează multor spirite să recunoască în asta calea privilegiată, dacă nu singura, care permite rezolvarea problemelor umanității.

Privind retrospectiv aceste ambiții ale tehnico-științei, chiar dacă suntem conștienți de dezastrele provocate cu ajutorul ei, putem să-i

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

recunoaștem măcar două aspecte pozitive:

- progresul incontestabil adus în mod concret condiției umane. Fundamentul acestor progrese constă în puterea rațiunii de a interveni în ceea ce ea concepe drept determinism natural. Această putere de care dispune rațiunea este rădăcina libertății omului care poate face ceva, contra *acelui ceva* care i se părea o fatalitate. Principiul responsabilității rezultă, experimental, din libertate, din puterea de acțiune a rațiunii umane. Să ne ferim să uităm principiul responsabilității!

- o pretenție de raționalitate până la, și chiar în domeniul moral. De fapt, libertatea constatată și responsabilitatea recunoscută introduc cu costuri noi o pretenție de raționalitate, până la, și chiar în domeniul moral. ***Cum trebuie concepută libertatea omului în ipoteza unui determinism absolut?*** Această întrebare teoretică este în fond mai puțin importantă decât întrebarea interesantă pusă deja de către experiență: ***Cum trebuie gestionate demersurile rațiunii? Ordonând dezvoltarea sa? Justificându-o?***

Rațiunea își pune întrebări despre sine

O întrebare teoretică este pusă de către însăși aspirația științifică. Deoarece tehnosciența se sprijină pe rațiune, cum trebuie păstrată și limitată dezvoltarea în numele rațiunii? Rațiunea se poate păzi,

supraveghea, autocontrola? Sau, din contră, nu trebuie să-i lăsăm câmpul liber să meargă acolo unde se dezvoltă neîngrădit, o nouă Euridice pe care cercetătorul Orfeu o va urma în întunecimea Infernului.

Într-adevăr, caracteristica dezvoltării tehnoscienței este expansiunea sa sub influența diferiților factori care nu sunt toți de ordin rațional. Este adevărat că pe o perioadă mai lungă de timp descoperirile fundamentale se succed destul de logic, însă circumstanțele în care apar unele descoperiri joacă un rol important. Accelerarea dezvoltării este condiționată deseori de voința puterii politice și forțele economice. Accelerarea este impusă de războaie și de cataclismele cărora omenirea trebuie să le facă față, chiar dacă ea este de cele mai multe ori autorul, cauza. În acest sens, de-a lungul secolelor cele mai mari nenorociri ale umanității au fost ocazia, origina celor mai mari progrese tehnice și științifice. Iată un paradox asupra căruia nici societatea, nici rațiunea nu vor să mediteze, chiar și atunci când mințile luminate ale omenirii au această inițiativă. Așa cum a fost cazul cu armamentul atomic.

Cum credeți că expansiunea nedefinită a tehnoscienței poate măcar să fie ghidată sau monitorizată de Rațiunea însăși? Ce principiu rațional permite gestionarea rațiunii? Sau cum

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

poate fi rațiunea rațională? Întrebă Monseniorul Lustiger. El se arată îngrijorat și argumentează îngrijorarea sa.

Azi, ținând cont de consecințele sociale și politice, problema se pune într-un mod foarte acut. Progresele tehnologice și stăpânirea tehnică a acțiunii umane au antrenat decizii raționale importante care au schimbat relațiile între oameni și în acest fel au modificat chiar echilibrele fiecărei ființe umane. Pot fi citate pe scurt:

- revoluția informatică a comunicării și a științei; incidențele sale asupra libertăților civile,

- ecologia, expresie manifestă a tensiunii înscrise de rațiunea tehnică în relația cu cosmosul și mediul în care trăiește umanitatea,

- urbanismul; urbanismul rațional al anilor '30 a generat „plaga orașelor mari”,

- relațiile bărbat – femeie, relațiile între generații, în special acum când viața se prelungește, încetarea socializării tinerilor. În țările noastre dezvoltate acesta se traduce prin violențele pe care le cunoaștem. Eșecul este aparent, real, relativ? Este greu de spus, însă fenomenul este resimțit de mulți ca un eșec social.

RAȚIUNEA MODESTĂ ȘI EXIGENȚA ETICĂ

De fapt, cele două războaie mondiale, din '14 – '18 și '39 – '45 au fost ocazii de cercetări și progrese considerabile în cele mai diverse

domenii, inclusiv medicină. Însă pentru conștiința universală ele au însemnat de asemenea revelarea răătăcirilor și ororilor de care sunt capabile ființele raționale. Nu aș cita aici decât un exemplu printre, vai! atâtea. Poate ați citit unele materiale bine documentate despre experimentele medicale în lagărele de concentrare. Însă nu am aflat noi recent că în anumite domenii guvernele Statelor Unite, a Suediei și al Franței în Algeria nu au ezitat să aplice măsuri analoge unor categorii de cetățeni proprii și asta înainte de perioada de „noapte și ceață”?

Și totuși! Totuși, reafirmarea Drepturilor Omului, cu elaborarea unei Declarații Universale în 1948, a fost de asemenea fructul unei conștientizări etice datorată celui de-Al Doilea Război Mondial. Acesta este paradoxul rațiunii.

Chiar unele categorii de personaje și-au schimbat discursul în urma războiului mondial din '39 – '45. Monseniorul Lustiger enumeră câteva personaje, care, deși nu găsesc argumente suficiente pentru a justifica raționalitatea discursului lor, aduc în discuție probleme importante ale evoluției recente: filozofii aduc raționalul în discursul public, istoricii militează pentru restituirea memoriei locurilor și momentelor, politicienii aduc din nou în discuție morala, restituirea mizei morale.

A patra categorie de personaje,

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

biologul și medicul, sunt percepute ca personaje simptomatice pentru reparația rațiunii morale care nu se mai lasă redusă la o dizolvare tehnică în progresul științei. Desigur, grija morală este înscrisă chiar în structura artei medicale de vreme ce din timpuri imemorabile rămâne drept referință Jurământul lui Hipocrate. Consiliul de disciplină a jucat, de mult timp, rolul unei instanțe interpretative a regulilor deontologice inerente meseriei de a vindeca.

Azi, când medicina și biologia progresează cu o viteză amețitoare, apare instaurarea generalizată a Comitetelor de etică, atât de multe sunt incertitudinile în alegerea acțiunii și contradicțiile în privința părerilor. Cum să încerci să arbitrezi, sau să stabilești o regulă rațională? Raționalitatea biomedicală în toată puterea și majestatea sa rămâne diferită de rațiunea dreaptă, directă? Cum poate fi rațiunea rațională?

Etica prin consens și procedurile folosite

În momentul în care rațiunea devine mai moderată și apare în domeniul ei exigența etică, observăm că în practică se produce o reglare morală admisă din punct de vedere social, chiar desemnată de către unii drept cetățenească și republicană. Căci este vorba chiar de căutarea unei morale comune care să aibă o oarecare *forță normativă sau prescriptivă*. Pe ce trebuie fondată? Pe rațiune? Însă

această rațiune comună, rațională, rămâne fără putere universală și permanentă. Regula, norma, ar proveni de la o instituție, prin discuție, dintr-un consens luat drept rezonabil, care și-ar trage forța din faptul că este o opinie majoritară, o idee admisă de societate, o valoare admisă de comun acord, deci prescrisă. Trebuie să apropiem această *autoritate a consensului* de ceea ce s-a denumit „filozofia bunului simț” care—și găsește izvorul în gândirea filozofică a Greciei antice? Numai parțial, deoarece ***acest consens este consensul subiectivităților libere*** care nu are pretenția nici să stabilească, nici să descopere legile realului și ale Binelui.

Comitetele de etică ce funcționează după modelul dezbaterilor și discuțiilor, nu au pretenția, chiar ele, de a da altceva decât avize. Legiuitorul se sprijină uneori pe avizele lor pentru a emite o lege. Însă dreptul, ca orice domeniu politic, va fi totdeauna judecat de către conștiința morală.

Cu ce drept ar putea decide un comitet de etică al Adunării Naționale în numele conștiinței morale? Comitetele nu pot impune o regulă în numele rațiunii drepte și universale? Ele emit norme „sociale” cărora cetățenii trebuie să li se supună, uneori sub autoritatea legii votate în Parlamente. Ciudat demers! Comitetul Național Francez de Etică a avut de altfel înțelepciunea

(continuare în pag. 16)

de a adopta ca regulă faptul că părerile minoritare să fie formulate și anexate la dările de seamă ale deliberărilor. Această procedură de un respect și cinste remarcabile, puțin cunoscută sau măcar percepută de marele public, atestă o modestie autentică și rațională.

Drepturile omului

Aceași problemă a universalității rațiunii morale se impune și conștiinței contemporane, și, cu o foarte mare actualitate, de către Drepturile Omului: *Drepturile omului sau drepturile personalității*, cum spun juriștii francezi. Noțiunii de „drepturile omului”, așa cum secolul XVIII a început să o definească, secolul nostru XX a sfârșit prin a adăuga „drepturile umanității”. Acest termen, „umanitate” nu desemnează aici ansamblul ființelor umane, ci mai degrabă realitatea, demnitatea caracteristică a omului, a oricărui om. Gândiți-vă la expresia „crime contra umanității”. Circumstanțele politice ale elaborării acestei noțiuni și utilizarea sa juridică actuală presupun admisă implicit de către toți o anumită noțiune de „umanitate”. Aceasta ar trebui respectată necondiționat. A atenta la ea, a o răni, a comite o crimă contra ei, este un fapt pedepsit.

Exigență etică dură. Fără îndoială. Însă noi nu posedăm o altă definiție a umanității în afara aceleia dată de pozitivismul dreptului. Există în asta, dacă nu o **contradicție flagrantă**, în orice caz o lipsă, un paradox. *Pe de-o parte conștiința*

morală universală sfidată de negările justiției, sfidată de abuzuri, chiar crime comise de oameni contra semenilor lor, revendică și cere o definiție a drepturilor omului; pe de altă parte, rațiunea care trebuie să le stabilească și să le fondeze (aceste drepturi), nu o poate face decât recurgând modest la consensul părerilor majoritare.

Declarația Drepturilor Omului din 1948 votată de ONU se numește universală. Cu toate acestea, fiecare știe că sectoare întregi ale umanității refuză să o accepte. Este cazul Chinei. O problemă analogă este ridicată de toată gândirea islamică.

În concluzie, revendicarea universalității drepturilor omului apare ca ceva nou. Imperativul lor se afirmă necondiționat, categoric. **Rațiunea tehnicistă a eșuat să le fundamenteze?** Care modestie a rațiunii va reuși să dea seamă de asta? O morală consensuală încearcă să se impună, știind că nu poate să se impună din respect pentru orice părere. Ea nu are nici mijloacele teoretice, nici practice. În orice caz ar fi o dovadă de orbire periculoasă refuzul necesarei universalități a rațiunii. Necesară și impracticabilă.

NOUA FRONTIERĂ A RAȚIUNII ȘI ASPIRAȚIA VALORILOR CREȘTINE

La această frontieră nouă a rațiunii contemporane se anunță valorile creștine. Ele nu se situează în afara rațiunii chiar dacă ele nu

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

aparțin rațiunii tehnice. Ele nu sunt deci sustrate dezbaterii, chiar dacă ele nu insultă modestia procesului rațional care încearcă să le justifice, să le valideze. Dacă rațiunea este modestă, credința dorește să fie generoasă. Revelația biblică și creștină rămâne înscrisă ca un surplus gratuit în vecinătatea rațiunii noastre contemporane. Dorința sa, mândria ei este de a fi utilă, de a servi.

Trebuie să recunoaștem că tehnosciența a împins condiția umană în afara limitelor între care omul mai are putere asupra ei. Măsura acțiunii umane nu mai este în forța brațului său cum era pe vremea artizanului. În epoca inteligenței artificiale, această măsură se află în creierul omului neuronal?

Exemplu: stăpânirea energiei.

Progresele sunt incalculabile, însă rezultatul poate fi de asemenea capacitatea de distrugere a planetei și a umanității. **Unde se află regula? Cine va dicta măsura?**

Sau încă, puterea genetica.

Ea nu este decât la începuturi; deja ea antrenează riscul clonării aplicată speciei umane. Pentru moment, reculul este aproape universal, har Domnului, în fața acestui „risc imens pentru ființa umană”, denunțat de Prof. Axel Kahn. **Dar rațiunea tehnicistă va fi suficientă pentru a rămâne rațională? Rațiunea dreaptă (?), în întregul ei va fi suficientă pentru ca oamenii să rămână raționali și înțelepți?**

Și în fine, capacitatea enormă de a produce bunuri și lipsa de echitate în repartitia lor, fără a dispune de o manieră rațională de remediere a problemei. Cum să lași să se dezvolte

competitivitatea fără nici o lege când prețul plătit în victime umane este atât de mare? Însă fiecare ignoră modul de stăpânire a acestui proces!

Astfel, ***epoca noastră are meritul de a demonstra că măsura și echilibrul nu sunt, în orice caz nu mai sunt, măsura ființei umane.***

Excesul este caracteristica acțiunii umane. Pentru că omul nu se bucură de o reglare cuasi automată exclusiv rațională a capacităților și a acțiunilor sale. Omul este subiectul lăcomiei și al alegerilor celor mai dezorientate. Ființa umană are capacitatea de a-și fixa țintele cele mai variate și de a-și pune toată energia și inteligența pentru a le atinge, fără a ști pentru ce, însă cu riscul de a pierde în această întreprindere – împreună cu viața – rațiunea și...fericirea.

Omul are capacitatea de a deschide sub pașii săi abisuri înspăimântătoare cărora nu le cunoaște secretul și pe care nu știe cum să le treacă; el le provoacă și nu mai știe să se regăsească. Exces uman, abisuri umane! În afara oricărei rațiuni.

Imaginea lui Dumnezeu, măsură a aspirațiilor omului

Ceea ce numim în mod corect „valori creștine” este viața la care ne invită Isus Cristos, în continuitatea profesiilor Vechiului Testament. El nu indică numai o regulă de conduită care s-ar impune prin obligație rațională. El oferă un plus de suflet. El acordă un exces de spirit măsurii fără măsură a ambițiilor umane, ambiții stărnite de

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

îmaginea divină modelată în om.

Altfel spus, excesul poruncii de iubire a aproapelui nu este decât imaginea reflectată în om a libertății și a inteligenței pe care Dumnezeu a sădit-o în el. Omul nu este *ajustat* de o autoreglare care l-ar menține în câmpul neutru al rațiunii pure. Excesul de dorință – abisul pe care îl întredeschide și relele pe care le poate declanșa – nu pot fi compensate decât printr-un exces de suflet, un exces de gratuitate cel puțin egal. ***Excesul de generozitate este conform demnității omului însuși. Un prea-plin de exigență răspunde respectului datorat modestiei omului și cinstei rațiunii sale.***

Este paradoxul revelației biblice și a milosteniei lui Cristos. Excesul Său este pe măsura exigențelor noastre și a aspirațiilor noastre. Specia umană nu poate fi condusă ca un furnicar. A afirma că o ființă umană, oricare, oricare ar fi demnitatea sa aparentă și utilitatea sa recunoscută, este demnă de același respect absolut ca oricare altă ființă umană, ca umanitatea întregă, iată veritabilul exces. Care dintre noi nu este doborât de acest dezechilibru irațional văzut de o rațiune cantitativă doar? ***„Valorile creștine”, excesul și gratuitatea lor constituie o luare în considerație, o luare în serios a umanității omului, a exigențelor și aspirațiilor sale.*** Este creștinește să mărturisești, este uman să afirmi: „umanitatea omului este respectul unicității fiecărui om creat după chipul Dumnezeului unic”.

Această unicitate a fiecărei persoane, fondată în perspectiva

biblică și creștină de către revelarea unicității lui Dumnezeu, Unicul, după chipul și asemănarea căruia a fost creat omul, azi este bănuită a fi o pretenție a omului contemporan. Este chiar o condiție de supraviețuire a societăților noastre umane, dacă nu a umanității însăși, așa cum o dovedesc exemplele bombei atomice și ale geneticii. Dacă nu, cum să înțelegem revoltele multiple, variate, dezordinile, violențele care izbucnesc în cele patru colțuri ale planetei? Ele nu se preocupă de soarta victimelor măsurată prin calculul beneficiilor pentru un număr cât mai mare.

Lipsa de măsură a aspirațiilor tehnoscienței și excesul valorilor biblice și creștine atestă aceeași așteptare, fără măsură, în inima rațiunii umane. Valorile Revelației vor fi în serviciul exigențelor umane a ceea ce este în același timp imposibil a atinge, dar necesar pentru a supraviețui.

„Auzind, ucenicii erau uluiți și spuneau: Atunci cine poate să se mântuiască? Privindu-i, Isus le-a zis: La oameni acesta este cu neputință, dar la Dumnezeu toate sunt cu putință” (Matei, 19, 25-26).

Discursul Cardinalului Jean-Marie Lustiger a fost prelucrat și adus la dimensiuni acceptabile de către Prof. Ioan – Felician Soran. S-a încercat redarea tuturor detaliilor necesare înțelegerii mesajului pe care Monseniorul Lustiger îl transmite tuturor medicilor și biologilor, nu numai celor din Facultatea de Medicină a Universității Rene Descartes, Paris 5.

Papa Paul al VI-lea (X)

În ochii Mgr. Montini, succesul, în măsura în care se poate folosi acest cuvânt în domeniul spiritual, este un dar al lui Dumnezeu. El își amintea în orice împrejurare și amintea și colaboratorilor săi despre servitorii din Parabola Sf. Luca. Dumnezeu este singurul stăpân pe care el vrea să-l servească, cu smerenie și fără să atragă atenția.

Această sensibilitate Mgr. Montini și-a cultivat-o impunându-și o disciplină severă, fără însă să-și poată stăvili generozitatea inimii, emoția spontană, arzătoare, în fața celor săraci cât și nevoia de a-i ajuta imediat.

Dacă saloanele milaneze nu l-au prea văzut pe Arhiepiscop, au fost însă foarte puține uzine, spitale, orfelinate sau cocioabe de la periferia acestui imens și activ oraș, care un au primit vizita călduroasă a Mgr. Montini și un i-au ascultat cuvântul de iubire și de speranță.

Arhiepiscopul își împărțea timpul între meditație și organizarea muncii pastorale, întâlnirile cu preoții din dieceză, cu discuții personale cu fiecare în parte. Desfășura un adevărat plan de evanghelizare a Milanului și a împrejurimilor lui, continuă expansiune, reînnoind și ținând seama de exigențele și mijloacele moderne, ceva ce amintea efortul Sf. Carol Boromeu de la sfârșitul secolului al XVI-lea.

A completat rețeaua teritorială de evanghelizare: a înființat 100 de noi

parohii și a construit tot atâtea biserici în 8 ani, mai mult de 10 în fiecare an. Pentru a finanța aceste nenumărate șantiere deschise în așa puțin timp, bătea la toate porțile, chiar și la poarta Papei. Ioan al XXIII-lea i-a dăruit 5 milioane pentru construcția Bisericii Sf. Paroh din Ars din cartierul sărac Giambellino. Arhiepiscopul și-a dăruit chiar și ultimele bunurile personale, inelul și crucea pectorală. Acolo unde construcția unei biserici nu era posibilă, ridica capele provizorii, pentru ca prezența Bisericii să se regăsească peste tot în mijlocul lumii muncitoare.

Tot în același timp, a modernizat metodele de lucru de la curia episcopală și a creat organisme de gestiune pentru a coordona noile acțiuni în care a făcut să intre numeroși laici.

O experiență frumoasă a fost organizarea unui seminar de vară în cadrul Universității Sfintei Inimi din Milano, care a avut ca temă „Viața religioasă a laicilor în Evul Mediu”, ocazie de a se cunoaște bogăția spirituală a Bisericii Catolice.

Pe preoții săi îi sfătuia să iasă din biserici și să meargă în întâmpinarea celor care nu-l cunosc pe Dumnezeu și Biserica Sa. Pentru a contracara loviturile continue ale comuniștilor date Bisericii, aceasta era tot mai mult prezentă în mijlocul muncitorilor care erau vizitați chiar la locul lor de muncă.
(va urma)

Descoperire arheologică în Ierusalim

O bucată dintr-un zid de incintă din perioada regelui Solomon, care probabil l-a și construit în sec. al X-lea î.C., a fost descoperită în urma unor săpături arheologice recente, anunță AFP, citat de Ziarul Lumina. “Putem să estimăm, cu un grad mare de siguranță, că zidul a fost ridicat de regele Solomon la sfârșitul secolului al X-lea î.C.”, a declarat arheologul israelian Eilat Mazar, profesor la Universitatea ebraică din Ierusalim, conducătorul lucrărilor de cercetare, care au durat trei luni.

Bucata de zid, înaltă de șase metri, se întinde pe o lungime de 70 de metri. Sfânta Scriptură mărturisește că Solomon a construit primul templu iudaic din Ierusalim, care a fost distrus de regele babilonian Nabucodonosor în anul 586 î.C. Descoperirea se alătură altora care au fost făcute recent în Ierusalim – realizări tot ale înțeleptului rege evreu. Secțiunea de zid a fost descoperită în zona Ophel, între Orașul lui David și partea sudică a altui zid care înconjoară Muntele Templului. Au fost scoase la iveală și alte structuri, inclusiv o poartă prin care se ajungea la presupusa curte regală a lui Solomon și un turn din care se putea vedea Valea Chedronului, aflată la baza Muntelui Măslinilor. Piese de ceramică și două ulcioare de 1,15 metri s-au numărat printre descoperiri, dar și o toartă a unui vas ce avea inscripția “pentru Rege”.

Toate aceste reminiscențe din zidul Muntelui Templului, locul cel mai sacru pentru iudaism, reprezintă Zidul de Vest sau Zidul Plângerii, cel mai important loc de pelerinaj pentru evrei. Zona se află în Ierusalimul de Est, anexat de Israel după capturarea sa de la arabi în 1967, și aici se găsesc și Moscheea Al-Aqsa și Domul Pietrei (loc sfânt pentru arabi). Este cel de-al treilea loc sacru din religia musulmană.

www.catholica.ro

Colectivul redacțional:

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Redactori: Pr. Ioan ERDELI

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)